אי לאו דמלכא את לא מימסרא

מימסרא בידו עד שבא טיטוס מ"מ

כיון דכבר לר עליה שלש שנים והוה

כפנא הוי כאילו כבר נמסרה:

ונעשה נם והיה דם כו'.

חורבן בית

וניקר במוחו ז' שנים. לא נעשה

נכנס ולא ניקב הקרום ועוד דיש חילוק

בין טריפות דחדם לבהמה א כדפרישית

בפרק קמא דערובין (דף ז.) ש:

להודיע דקשה לפני

טרפה בכך דדרך חוטמו

:המקדש

ירושלים בידך. אע"ג דאכתי לא

א) בויקרא רבה פכ"ב איתא: א"ר אלעזר בר' יוסי. מהרל"ח, ב) [לפי שהגלה את ישראל שנמשלו ליונה טעס זה כתב בספר חסידים סי' תתשנ"א], ג) [בערוך ערך נגר ד' איתא בנגירא פי' בכישוף], ד) בע"י: בהאי עלמא, ד) סנהדרין קד: ע"ש, ו) [כלומר קודם שמילר להם נעשה ראש שלא אמרו ביד אומה שפילה מסר את בניו. כ"כ תוספות תקת מתו בנין. כי כתוספותו חגיגה יג: ד"ה שלא], 1) בס"א: באמת מלך, **ה**) ויומא לט: ועי׳ ט) [בפט"ז מ"ד דיבמות כחב החויינו על מיים חוח׳ דהכא כדפרישית בפ"ק דעירובין אבל לא מלאחי שם כלום עכ"ל נראה שלא היה לפניו מה שנדפס שם בתוספות דעירובין ז. ד״ה כגון שדרה וכו' בשם תום' כ"י ומיהו כמה בני אדם וכו׳ ע״ש ועי׳ תוס׳ ב״ק נא. ד"ה נעביד ותום' זבחים קטז. ד"ה דלמא ותוס' וכנים קטז. ד"ה דלמא ותוס' חולין מב: ד"ה וא"ר יהודה ותוספות בכורות מ: ד"ה

הגהות הגר"א [א] גם' אונקלום בר אונקלום כו' כל"ל, [ועי' מהרל"ח]:

לעזי רש"י

מסננת. רונדיל"א

מוסף רש"י

מוסף תוספות

מזלא. תוס' זכחים קטז. ד"ה מיטרף בנקיבת קרום. תוס׳ בכורות לו: ד"ה כדי (בשם ר"ת). איברא מלכה אם. מלך" אתה עתיד להיות: והיה אדירו ממנו ומושלו מקרבו ילא. אלמא אדיר הוא מושל: לבנון זה בים המקדש. שמלבין עונותיהן של ישראל^ה: כרוך עליה. דבוק ולהוט אחריה: אין שוברין את החבית. כדי שילך לו הדרקון. כך היה לכם להשחית חומת העיר ולשורפה באש כדי להשליך אותן בריוני מתוכה: וחביתא שבקינן לה. כך היינו מלפים אולי נוכל להם ולהוליאם ממנה ותהיה העיר קיימת ונשלים עמך: פריססקא. שליח: לא נפיק. שנחדשנו אבריו משמחת השמועה: ורוח נכאה חיבש גרם. וכאשר תכאה רוחך מחמת השונא

חיבש העלם שלך: תן לי יבנה. שלח מחריבנה ולא מהרוג חכמיה: ושושילחא דרבו גמליאל. משפחת הנשיא שלא תהרגם שלא תכלה שולטנות בית דוד: וחסווסה. רופחים תן לי מחנשיך שירפאו את רבי לדוק שלא היה יכול לבלוע אוכל לפי שנתקנרו מעיו בתעניותיו: והוא סבר. רבן יוחנן סבר: כולי האי. דלישבק לירושלים לא עביד ליה ואשתכח דאפי׳ הצלה פורתא לא עבדי הלכך בעינא מיניה הא דתיהוי הללה פורתא: מיא דפארי. מים שנישורו בהם סובין: מיא דסיפוהא. סובין גסין וקמח מעורב בהן: שחגו לורריך בקרב מועדיד. בבית שחתה מתוועד בו: שמו אותותם אותות. אמרו שסימניהון סימן. דם זה של מי הוא אם לא שהרגנו את עלמו: עלמו. כינוי כלפי מעלה: חסין. מתאפק: כמין גרגותני. סל גדול ששופים בו יין מגת לבור וקורין קולדויי"ר: וישתכחו בעיר חשר כן עשו. הגבורה הוחת שאתם רואין: מילי דמיטמרן. מטמון ממונם של ישראל: נחשול. רוח סערה: סיסרא. נחל קישון גרפס: מעלנא. פה להכנים מאכל: מפקנא. מוצא דרך בית הרעי: ארופתא. קורנס: אישתיק. חותו יתוש מלנקר מפני קול הקורנס: כיון דדש דש. קולדוי"ר [קולידוי"ר]. משהרגיל היתוש ולמד בקול הקורנס [ארונדיל"א]. סנונית. הכיר בו ולא הניח ניקורו: לפור

דרור. רונדיל"ח: בנגידת. חוב:

במאי

איברא מלכא את דאי לאו מלכא את לא מימסרא ירושלים בידך דכתיב יוהלבנון באדיר יפול ואין אדיר אלא מלך דכתי' יוהיה אדירו ממנו וגו' ואין לבנון אלא ביהמ"ק שנאמר יההר המוב הזה והלבנון ודקאמרת אי מלכא אנא אמאי לא קאתית לגבאי עד האידנא בריוני דאית בן לא שבקינן אמר ליה אילו חבית של דבש ודרקון כרוך עליה לא היו שוברין את החבית בשביל דרקון אישתיק קרי עליה רב יוסף ואיתימא רבי עקיבא משיב חכמים אחור ודעתם יסכל איבעי ליה למימר ליה שקליגן צבתא ושקליגן ליה לדרקון וקטליגן ליה לדרקון וקטליגן ליה וחביתא שבקיגן לה לדרקון וקטליגן ליה וחביתא שבקיגן לה אדהכי אתי פריִסתקא עליה מרומי אמר ליה קום דמית ליה ְקיםר ואמִרי הגהו

חשיבי דרומי לאותיבך ברישא הוה סיים חד מסאני בעא למסיימא לאחרינא לא עייל בעא למשלפא לאידך לא נפק אמר מאי האי אמר ליה לא תצמער שמועה מובה אתיא לך דכתיב ישמועה מובה תדשן עצם אלא מאי תקנתיה ליתי איניש דלא מיתבא דעתך מיניה ולחליף קמך דכתיב יורוח נכאה תיבש גרם עבד הכי עייל אמר ליה ומאחר דחכמיתו כולי האי עד האידנא אמאי לא אתיתו לגבאי אמר ליה ולא אמרי לך אמר ליה אנא נמי אמרי לך אמר ליה מיזל אזילנא ואינש אחרינא משדרנא אלא בעי מינאי מידי דאתן לך אמר ליה תן לי יבנה וחכמיה ושושילתא דרבן גמליאל ואסוותא דמסיין ליה לרבי צדוק קרי עליה רב יוסף ואיתימא רבי עקיבא ימשיב חכמים אחור ודעתם יסכל איבעי למימר ליה לשבקינהו הדא זימנא והוא סבר דלמא כולי האי לא עביד והצלה פורתא גמי לא הוי אסוותא דמסיין ליה לרבי צדוק מאי היא יומא קמא אשקיוה מיא דפארי למחר מיא דסיפוקא למחר מיא דקימחא עד דרווח מיעיה פורתא פורתא אזל שדריה למימום הרשע זואמר אי אלהימו צור חסיו בו זה מימוס הרשע שחירף וגידף כלפי מעלה מה עשה תפש זונה בידו

ונכנס לבית קדשי הקדשים והציע ספר תורה ועבר עליה עבירה ונמל סייף וגידר את הפרוכת ונעשה נס והיה כייו דדש דש. לשו דם מבצבץ ויוצא וכסבור הרג את עצמו שנאמר ישאגו צורריך בקרב מועדיך שמו אותותם אותות אבא חנן אומר °מי כמוך חסין יה מי כמוך חסין וקשה שאתה שומע ניאוצו וגידופו של אותו רשע ושותק דבי רבי ישמעאל תגא יימִי כמוכה באלים ה' מי כמוכה באלמים מה עשה נמל את הפרוכת ועשאו כמין גרגותני והביא כל כלים שבמקדש והניחן בהן והושיבן בספינה לילך להשתבח בעירו שנאמר ייובכן ראיתי רשעים קבורים ובאו וממקום קדוש יהלכו וישתכחו בעיר אשר כן עשו אל תיקרי קבורים אָלא אַ משום דאדם אית ליי קבוצים אל תיקרי וישתכחו אלא וישתבחו איכא דאמרי קבורים ממש דאפילו מילי דמממרן איגלייא להון עמר עליו נחשול שבים למובעו אמר כמרומה אני שאלהיהם של אלו אין גבורתו אלא במים בא פרעה מבעו במים בא סיסרא מבעו במים אף הוא עומד עלי למובעני במים אם גבור הוא יעלה ליבשה ויעשה עמי מלחמה יצתה בת קול ואמרה לו רשע בן רשע בן בנו של עשו הרשע בריה קלה יש לי בעולמי ויתוש שמה אמאי קרי לה בריה קלה דמעלנא אית לה ומפקנא לית לה עלה ליבשה ותעשה עמה מלחמה עלה ליבשה בא יתוש ונכנס בחוממו ונקר במוחו שבע שנים יומא חד הוה קא חליף אבבא דבי נפחא שמע קל ארזפתא אישתיק אמר איכא תקנתא כל יומא מייתו נפחא ומחו קמיה לנכרי יהיב ליה ארבע זוזי לישראל אמר ליה מיסתייך דקא חזית בסנאך עד תלתין יומין עבד הכי מכאן ואילך כיון דדש דש תניא אמר רבי פנחם בן ערובא אני הייתי בין גדולי רומי וכשמת פצעו את מוחו ומצאו בו כצפור דרור משקל שני סלעים במתניתא תנא יכגוזל בן שנה משקל שני ליטרין אמר אביי נקטינן פיו של נחושת וצפורניו של ברול כי הוה קא מיית אמר להו ליקליוה לההוא גברא ולבדרי לקיממיה אשב ימי דלא לשכחיה אלהא דיהודאי ולוקמיה בדינא 🖾 אונקלום בר קלוניקום בר אחתיה דטיטום הוה בעי לאיגיורי אזל אסקיה לטיטום יבנגידא אמר ליה מאן חשיב בההוא עלמא אמר ליה ישראל מהו לאידבוקי בהו אמר ליה מילייהו נפישין ולא מצית לקיומינהו זיל איגרי בהו מהרוא עלמא והוית רישא דכתיב יוהיו צריה לראש וגו' ∞כל המיצר לישראל יונעשה ראש אמר ליה דיניה דההוא גברא במאי א"ל רמאי

 וְנַקַּף סִבְּכֵי הַיַּעֵר
בַּבְרָזֶל וְהַלְּבְנוֹן בְּאַדִּיר
יִפוֹל: ישעיהו י לד בול. 2. וְהָיָה אַדִּירוֹ מִמֶּנוּ וּמשְׁלוֹ מִקְּרְבּוֹ יִצֵא וְהַקְּרְבְתִּיוֹ וְנָגַשׁ אֵלָי כִּי מי הוא זה ערב את לבו

לָגָשָׁת אַלִּי נְאָם יְיָ: ירמיהו ל כא

3. אֶעְבְּרָה נְּא וְאָרָאָה אָת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשָׁר בְּעֵבֶר הַיִּרְדֵן הָהָר הַטּוֹב בָּעֵבֶר הַיִּרְדֵן הָהָר הַטּוֹב דברים ג כה 4. מַפֵּר אֹתוֹת בַּדִּים וְלְּסְמִים יְהוֹלֵל מַשִּׁיב חֲבָמִים אָחוֹר וְדַעְתָּם יְשַׂבֵּל: ישעיהו מד כה

5. מְאוֹר עֵינֵים יְשַׁמֵח לֵב ישועה טובה הְנֵדַשֶּׁן נְצָם: משלי טו ל עָבֶב. 6. לֵב שְׁמֵח יֵיטִב גַּהְה וְרוּח נְבַאָה תְּיַבֶּשׁ גָּרֶם: משלי יז כב

משלי ז כב 7. וְאָמֶר אַי אֶלְהִימוֹ צוּר תְּסְיוּ בּוֹ: דברים לב לז 8. שְׁאֲנוּ צְרְרָיךְ בְּקָרֵב מוֹעֲדָךְ שְׁמוּ אוֹתֹתְם מוֹעֲדָךְ שְׁמוּ אוֹתֹתְם אתות: תהלים עד ד 9. יִי אֱלֹהַי צְבָאוֹת מִי בְּמוֹף חֲסִין יָה וָאֱמוּנְתְּרְ סְבִיבוֹתֶיף: תהלים פט ט 10. מִי בְמֹכָה בְּאַלִם יְיִ מִי בָּמֹרָה נֶאְדָּר בַּקּדֶשׁ מִי בָּמֹרָה נֶאְדָּר בַּקּדֶשׁ נוֹרָא תְהַלֹּת עשֵׂה פֶּלֶא: שמות טו יא

11. וּבְּכֵן רָאִיתִי רְשְׁעִים קְבָּרִים וְבָאוּ וּמִמְּקוֹם קָרוֹשׁ יְהַלֵּכוּ וְיִשְׁתַבְּחוּ קרדש היקבו היקטתקוד בְּעִיר אֲשֶׁר בַּן עְשׁוּ גַּם זֶה הְבָּל: קהוּ צְרֶיהְ לְרֹאשׁ איָבֶיהְ שָׁלוּ בִּי יִיְ הוֹּגְה אִיבֶיהְ שָׁלוּ בִּי יִיְ הוֹּגְה הַלְכוּ שָׁבִי לְפֵנֵי צֵר: